

Open Schools Journal for Open Science

Vol 7, No 2 (2024)

Open Schools Journal for Open Science - Special Issue -IDEA Conference Proceedings

Η συμβολή των γυναικών στην επιστήμη και την πολιτική

Μ. Αντερριώτη, Ε. Γονιδάκη, Μ. Θανοπούλου, Ο. Στανέλλου, Α. Φελούκα

doi: [10.12681/osj.39491](https://doi.org/10.12681/osj.39491)

Copyright © 2024, Μ. Αντερριώτη, Ε. Γονιδάκη, Μ. Θανοπούλου, Ο. Στανέλλου, Α. Φελούκα

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Αντερριώτη Μ., Γονιδάκη Ε., Θανοπούλου Μ., Στανέλλου Ο., & Φελούκα Α. (2024). Η συμβολή των γυναικών στην επιστήμη και την πολιτική. *Open Schools Journal for Open Science*, 7(2). <https://doi.org/10.12681/osj.39491>

Η συμβολή των γυναικών στην επιστήμη και την πολιτική

Μ. Αντερριώτη, Ε. Γονιδάκη, Μ. Θανοπούλου,

Ο. Στανέλλου, Α. Φελούκα

Περίληψη

Η εργασία σχετίζεται με τον ρόλο των γυναικών στην επιστήμη. Στο πλαίσιο αυτό εξετάστηκε το έργο συγκεκριμένων γυναικών σε διάφορους τομείς και αναφέρθηκαν διάφορα από τα επιτεύγματά τους. Πιο συγκεκριμένα, ερευνήθηκε το έργο της της Υπατίας, της Μαρίας Κιουρί, της Αμαλίας Φλέμινγκ, της Πηνελόπης Δέλτα και της Μελίνας Μερκούρη, διότι το έργο που προσέφεραν στον κόσμο είναι άξιο αναφοράς.

Λέξεις κλειδιά: *επιστήμη, πολιτική, λογοτεχνία, γυναίκες, επιτεύγματα, διακρίσεις, εμπόδια.*

1. Εισαγωγή

Οι γυναίκες και τα επιτεύγματά τους για χρόνια δεν αναγνωρίζονταν. Πολύ συχνά οι άντρες που ένιωθαν ότι απειλούνταν από την ευφυΐα και τη νοημοσύνη τους εκμεταλλεύονταν τα ευρήματά τους. Γι' αυτό αποφασίσαμε να εξετάσουμε γυναίκες που διακρίθηκαν σε τομείς όπως είναι η πολιτική, η ιστορία και οι θετικές επιστήμες. Γυναίκες όπως η Υπατία, η Μαρία Κιουρί, η Αμαλία Φλέμινγκ, η Πηνελόπη Δέλτα, η Μελίνα Μερκούρη είχαν σημαντική προσφορά και κατάφεραν να γίνουν γνωστές σε χώρους ανδροκρατούμενους στους οποίους για χρόνια η προσφορά των γυναικών υποβαθμιζόταν. Έτσι, παρά την εκμετάλλευση και την περιθωριοποίηση που βίωσαν, κατάφεραν να διακριθούν.

2. Υπατία

Ήταν μαθηματικός, φιλόσοφος και αστρονόμος. Ήταν επίσης κόρη του διάσημου μαθηματικού, φιλόσοφου Θέωνα (τελευταίος διευθυντής της βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας με δική του φιλοσοφική σχολή). Κανένα από τα έργα της δε σώζεται. Όσον αφορά τη ζωή και το έργο της εκπαιδεύτηκε στα μαθηματικά τη φιλοσοφία και την αστρονομία. Στα 30 της χρόνια ήταν ισχυρή δύναμη στον χώρο της διανοήσεως στην Αλεξάνδρεια και πρότυπο ηθικού θάρρους, δικαιοσύνης, ειλικρίνειας και αφοσίωσης στην πολιτεία. Άσκησε τεράστια επιρροή στους σημαντικότερους άρχοντες της Αλεξάνδρειας, αλλά και της Μεσογείου. Ουσιαστικά επηρέαζε τις πολιτικές εξελίξεις. Η παρουσία της στα σημαντικά ζητήματα ήταν τόσο έντονη, που οι άντρες της εποχής ένιωσαν απειλή. Οι «αντίπαλοί» της επινόησαν και διέδωσαν φήμες για μάγια και σατανικές επικλήσεις σε βάρος του έπαρχου και ολόκληρης της πόλης. Η διαμάχη μεταξύ του πατριάρχη και του έπαρχου για τη διεκδίκηση της εξουσίας έληξε με τη βάνουση δολοφονία της Υπατίας. Η δολοφονία της ήταν μία πολιτική δολοφονία.

3. Μαρία Κιουρί

Ολόκληρο το όνομά της ήταν Μαρία Σαλώμη Σκουοντόφσκα- Κιουρί. Είχε καταγωγή από την Πολωνία και ήταν κόρη καθηγητή φυσικής και μαθηματικών. Εκείνη ήταν φυσικός και χημικός. Απέδειξε ότι η εκπομπή των ακτίνων ήταν μία ιδιότητα των ατόμων του ουρανού. Το 1898 ανακοινώνεται η ανακάλυψη ενός νέου στοιχείου, του πολωνίου και του ράδιου. Ανακάλυψε ότι η ακτινοβολία του ράδιου κατέστρεφε τους καρκινικούς όγκους . κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου, ανέπτυξε κινητές μονάδες ακτίνων Χ, για τη διάγνωση τραυματισμών στο μέτωπο και το 1911 βραβεύτηκε με Νόμπελ. Είναι η πρώτη γυναίκα που κέρδισε βραβείο Νόμπελ, το οποίο το κέρδισε σε δύο διαφορετικές επιστήμες. Παρόλα αυτά πάρα τις εξαιρετικές επιδόσεις της στο σχολείο ως μαθήτρια, δεν της επέτρεψαν να παρακολουθήσει μαθήματα στο πανεπιστήμιο της Βαρσοβίας. Παρακολούθησε μαθήματα στο «Ιπτάμενο Πανεπιστήμιο» στη Βαρσοβία , ένα παράνομο Πανεπιστήμιο που πραγματοποιούσε διαλέξεις μυστικά. Αντιμέτωπη σοβαρές οικονομικές δυσκολίες κατά τη διάρκεια των σπουδών της στο Παρίσι. Η προσωπική της ζωή κατακρίθηκε έντονα από τον γαλλικό τύπο και κοινωνία, γεγονός που επιδείνωσε την υγεία της. Σχεδόν καμία γαλλική εφημερίδα δεν έγραψε για το βραβείο που κέρδισε.

4. Αμαλία Κούτσουρη- Φλέμινγκ

Γεννήθηκε το 1912 στην Κωνσταντινούπολη, σπούδασε στην ιατρική σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών, στο Παρίσι και την Αγγλία. Είχε ενεργό δράση κατά την περίοδο της δικτατορίας. Εξελέγη βουλευτής Επικράτειας και ήταν πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνίδων Επιστημόνων. Απεβίωσε στις 26 Φεβρουαρίου το 1986 στην Αθήνα. Αγωνίστηκε για την υπεράσπιση των γυναικείων δικαιωμάτων και ήταν η πρώτη πρόεδρος του ελληνικού τμήματος Διεθνούς Αμνηστίας. Βοήθησε πολλούς Εβραίους και διετέλεσε αντιπρόσωπος της Ελλάδας στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης. Εργάστηκε στο Wright Fleming Institute μαζί με τον νομπελίστα μικροβιολόγο Αλεξάντερ Φλέμινγκ. Το 1949 ανέλαβε τη διεύθυνση του Ευαγγελισμού. Το μεγάλο της όραμα ήταν η δημιουργία του ιδρύματος Βασικής Βιοιατρικής Έρευνας «Αλεξάντερ Φλέμινγκ». Για τη μεγάλη της προσφορά στον χώρο της ιατρικής, το όνομά της δόθηκε στο Νοσοκομείο Σισμανόγλειο – Αμαλία Φλέμινγκ.

5. Πηνελόπη Δέλτα

Ήταν κόρη του πολιτικού Εμμανουήλ Μπενάκη και ασχολήθηκε με τη συγγραφή από την παιδική της ηλικία. Παντρεύτηκε τον Στέφανο Δέλτα και απέκτησε τρία παιδιά. Η Πηνελόπη είχε επηρεαστεί από το όραμα της μεγάλης ιδέας. Η γνωριμία της με τον Ίωνα Δραγούμη, όταν αυτός υπηρετούσε ως πρόξενος στην Αλεξάνδρεια το 1905, τη στιγμάτισε πολιτικά. Έγραψε το έργο «Για την Πατρίδα», στο οποίο διατυπώνονται οι απόψεις της για τον πατριωτισμό. Στόχος της είναι να υπενθυμίσει στα Ελληνόπουλα ότι ζουν σε μία δυστυχισμένη πατρίδα, η οποία τους χρειάζεται. Δίνει ιδιαίτερη σημασία στην αυτοθυσία και την αγάπη για την πατρίδα. Τα ιδανικά μεταφέρει στους αναγνώστες της μέσα από τη φωνή των ηρώων της. Το επόμενο μυθιστόρημα της ήταν το « Στα μυστικά του βάλτου», το οποίο αναφερόταν στην περίοδο που ο μακεδονικός αγώνας βρισκόταν στο απόγειό του το 1907. Ήταν το τελευταίο ιστορικό της μυθιστόρημα. Το επίκεντρό του είναι η αφοσίωση και η αγάπη για την πατρίδα. Επανέρχεται στο θέμα της εθνικής ολοκλήρωσης. Επίσης έγραψε το «τον καιρό του Βουλγαροκτόνου». Αποτελεί μυθιστορηματική ανάπλαση των μακρόχρονων αγώνων του Βυζαντινού Αυτοκράτορα Βασιλείου Β΄ στη χερσόνησο του Αίμου. Προβάλλεται η αγάπη για την πατρίδα, η αυτοθυσία, η γενναιότητα, η τόλμη, η πίστη στον Χριστό και στον άνθρωπο. Παρουσιάζει τις παιδαγωγικές και εθνικές της αντιλήψεις. Και εδώ τονίζει ότι η πατρίδα είναι υπεράνω προσωπικών συμφερόντων και

συναισθημάτων. Η πατριδολατρία στο κείμενό της είναι ιερή. Δηλώνει τη θυσία κάθε προσωπικού οφέλους του ανθρώπου, προκειμένου να υπηρετήσει την πατρίδα.

6. Μελίνα Μερκούρη

Γεννήθηκε στην Αθήνα στις 18 Οκτωβρίου το 1920. Πέθανε στη Νέα Υόρκη στις 6 Μαρτίου του 1994. Πριν να ασχοληθεί με την πολιτική, ήταν γνωστή ηθοποιός και την χαρακτήριζε η αντιδραστικότητά και η αντίσταση προς καθεστώτα αντιδημοκρατικά. Διετέλεσε Υπουργός πολιτισμού από το 1981 έως το 1989 και από το 1993 μέχρι το 1994. Ταύτισε το όνομά της με την εκστρατεία για την επιστροφή των μαρμάρων του Παρθενώνα από το Βρετανικό Μουσείο. Πρωτοστάτησε στη διαμόρφωση του θεσμού της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης με πρώτη την Αθήνα το 1985. Η ομιλία της στην Οξφόρδη για την επιστροφή των μαρμάρων του Παρθενώνα στην Ελλάδα κέρδισε τις εντυπώσεις. Με αυτήν ξεκίνησε η συζήτηση για την επιστροφή των μαρμάρων στην Ελλάδα. Το βραβείο «Μελίνα Μερκούρη» απονέμεται κάθε δύο χρόνια σε ανθρώπους ή οργανισμούς που εργάζονται για τη διάσωση και διατήρηση πολιτιστικών μνημείων. Η δημιουργία του Νέου Μουσείου της Ακρόπολης το 2009, η δημιουργία ελεύθερου χώρου ανάμεσα στα ήδη υπάρχοντα έργα, η πρόσληψη εξειδικευμένων αρχαιολόγων, οφείλεται στη Μερκούρη. Εκείνη διοργάνωσε την πρώτη από μία σειρά τακτικών συναντήσεων ανάμεσα στους υπουργούς πολιτισμού κρατών-μέλος της ΕΕ. Το ίδρυμα που δημιουργήθηκε στη μνήμη της έχει σκοπό τη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού στο εξωτερικό.

Αντί επιλόγου

Οι γυναίκες έχουν συμβάλει και συνεχίζουν με ποικίλους τρόπους στην επιστήμη, την πολιτική, τη λογοτεχνία και σε κάθε τομέα. Παρόλα αυτά αμφισβητούνται οι ικανότητές τους, παραβιάζονται τα δικαιώματά τους και υποτιμάται το έργο τους.

Βιβλιογραφία

<https://www.mixanitouxronou.gr/ipatia-i-alexandrini-filosofos-pou-vasanistike-ke-dolofonithike-apo-fanatikous-christianous-pou-tin-egdaran-ke-ti-diamelisan/>

<https://www.eef.edu.gr/el/arthra/ypatia-i-aleksandrini/>

<https://www.in.gr/2023/07/04/stories/mari-kiouri-tapeini-megalofyia/>

<https://www.mixanitouxronou.gr/mari-kiouri-fisikos-pou-kerdise-dio-vravia-nompel-etroge-mono-voutiromeno-psomi-ke-tsai-ospou-na-teliosi-tis-spoudes-tis-mazi-ton-sizigo-tis-anakalipsan-radio-ke-polonio/>

<https://melinamercourifoundation.com/melina-merkouri/viografia/>

https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/eu-pioneers/melina-mercouri_el

<https://www.culture.gov.gr/el/ministry/SitePages/cv.aspx?CID=17>

<https://www.xn----f9bkh3fck.gr/meli/pinelopi-delta-1874-1941/>

<https://www.sansimera.gr/biographies/2301>

<https://www.in.gr/2023/06/28/stories/amalia-flemingk-den-itan-anthropoi-ithela-na-kano-emeto/>

<https://www.bovary.gr/oramatistes/20219/amalia-flemingk-poia-itan-i-ellinida-giatros-kai-agonistria-poy-pantreytike-ton>